

Republica Moldova
Curtea Supremă de Justiție

ÎNCHEIERE

25 martie 2015

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
lărgit al Curții Supreme de Justiție

În componența:

Președintele completului, judecătorul

Iulia Sîrcu

Judecători:

Galina Stratulat, Ion Druță,

Ion Corolevschi, Iuliana Oprea

examinînd cererea de revizuire înaintată de SRL „Partener Broker”, în
pricina civilă intentată la cererea de chemare în judecată a SRL „Partener Broker”
împotriva SA „Asito” privind nulitatea parțială a actului juridic,
împotriva deciziei Curții Supreme de Justiție din 29 octombrie 2014,

C O N S T A T Ă :

La data 25.11.2012, SRL „Partener Broker” s-a adresat cu cerere de chemare
în judecată către SA „Asito”, solicitînd anularea pct. 7.5 al contractului de mandat
nr. 34 din 29.05.2009.

În motivarea acțiunii a indicat că, la 29.05.2009, SA „Asito” a încheiat cu
brocherul de Asigurări SRL „Partener Broker” un contract de mandat nr. 34,
conform căruia ultimul în calitate de mandatar, urma în numele SA „Asito” să
încheie contracte de asigurare și să încaseze primele de asigurare pe contractele
încheiate.

Conform pct. 5.4.3 al contractului, brokerul de asigurări SRL „Partener
Broker” s-a obligat să transfere primele de asigurare încasate de la asigurați la
contul mandantului pînă la data de 10 a lunii gestionate. Pentru nerespectarea
acestui termen în pct. 7.3 a contractului este prevăzută clauza penală de 0,01 %
din suma restantă pentru fiecare zi de întîrziere. Suplimentar în pct. 7.5. lit. „b” al
prezentului contract este prevăzut că „mandatarul poartă răspundere materială
deplină în volumul daunelor cauzate mandantului pentru cazurile de asigurare
survenite pe polițele de asigurare care au fost realizate și reflectate în darea de
seamă dacă primele de asigurare nu au fost transferate sau depuse mandantului în
termenele stabilite în pct. 5.4.3”.

Consideră reclamantul că pct. 7.5 lit. „b” al contractului de mandat nr. 34 din
29.05.2009 urmează a fi recunoscut nul din motiv că, acesta contravine esenței

contractului de mandat și art. 1044 alin. (2) Cod civil, care conține măsuri concrete de protejare a intereselor mandantului în cazul folosirii fără autorizație a banilor acestuia și anume: dacă folosește pentru sine banii pe care trebuie să-i remită mandantului ori să-i utilizeze în favoarea acestuia, mandatarul va datora dobânzi din momentul cheltuirii banilor.

Prin hotărîrea Judecătoriei Rîșcani, mun. Chișinău din 02 octombrie 2013 a fost respinsă cererea de chemare în judecată a SRL „Partener Broker” împotriva SA „Asito” privind declararea nulă a clauzei contractuale.

Pentru a hotărî astfel, instanța a ținut cont de prevederile art. 514, 668 alin. (1), 1030 alin. (1) Cod civil al Republicii Moldova, care prevăd că obligațiile se nasc din contract, fapt ilicit și din orice alt act sau fapt susceptibil de a le produce în condițiile legii iar contractul încheiat legal obligă părțile nu numai la ceea ce au stipulat expres, dar și la tot ceea ce rezultă din natura lui în conformitate cu legea, cu uzanțele sau principiile echității.

La 31.10.2013, SRL „Partener Broker” a declarat apel împotriva hotărîrii instanței de fond, solicitînd casarea hotărîrii cu emiterea unei noi hotărîri de admitere a acțiunii.

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 11 februarie 2014, a fost respins apelul declarat de către SRL „Partener Broker” și menținută hotărîrea Judecătoriei Rîșcani, mun. Chișinău din 02 octombrie 2013.

Pentru a hotărî astfel, instanța de apel a conchis că motivele invocate de apelant nu și-au găsit reflectare de fapt în probele acumulate la materialele dosarului, argumentele formulate în cererea de apel sunt neîntemeiate și au un caracter declarativ.

Totodată, instanța de apel a indicat că, prima instanță a dat o apreciere obiectivă și justă probelor administrate, a constatat și elucidat pe deplin toate circumstanțele care au importanță pentru soluționarea pricinii și corect a aplicat normele de drept material și procedural și în consecință a adoptat o hotărîre legală și întemeiată.

Considerînd ilegală decizia instanței de apel, la 09 aprilie 2014, SRL „Partener Broker” a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, cerînd admiterea recursului, casarea deciziei Curții de Apel Chișinău din 11 februarie 2014 și a hotărîrii Judecătoriei Rîșcani, mun. Chișinău din 02 octombrie 2013, cu pronunțarea unei noi hotărîri de admitere a acțiunii.

La 03.06.2014, SRL „Partener Broker” a înaintat recurs adițional prin care a solicitat admiterea în volum deplin a recursului, emiterea unei noi hotărîri prin care pct. 7.5 din contractul de mandat nr. 34 din 29.05.2009 încheiat între SRL „Partener Broker” și SA „Asito” să fie declarat nul.

Prin decizia Curții Supreme de Justiție din 29 octombrie 2014, a fost respins recursul declarat de SRL „Partener Broker” și menținută decizia Curții de Apel Chișinău din 11 februarie 2014.

La 16.01.2015, SRL „Partener Broker” a depus cerere de revizuire a deciziei Curții Supreme de Justiție din 29 octombrie 2014, solicitînd admiterea cererii de revizuire, casarea deciziei instanței de recurs și reținerea pricinii spre examinare în ordine de recurs într-un alt complet de judecată.

În motivarea cererii de revizuire, revizuenta a invocat temeiul prevăzut la art. 449 lit. b) și h) CPC, menționînd drept circumstanță faptul că instanța de recurs nu s-a expus asupra încălcărilor procedurale ale instanțelor ierarhic

inferioare, ceea ce se consideră încălcare a art. 6 paragraful 1 din Convenția Europeană.

În speță, a menționat că atât instanța de fond, cât și instanța de apel, au soluționat cauza în lipsa reprezentantului reclamantului, prin ce au fost încălcate principiile fundamentale ale dreptului, mai cu seamă dreptul la apărare, a egalității armelor, precum și principiul contradictorialității.

La 24.03.2015, CIA „Asito” SA a prezentat explicații pe marginea cererii de revizuire înaintate de SRL „Partener Broker”, solicitând respingerea acesteia ca inadmisibile.

Examinând motivele invocate de revizuentă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit ajunge la concluzia că cererea de revizuire urmează să fie respinsă ca inadmisibilă, pornind de la următoarele.

În conformitate cu lit. a) alin. (1) art. 453 CPC al RM, după ce examinează cererea de revizuire, instanța poate emite încheierea de respingere a cererii de revizuire ca fiind inadmisibilă.

Revizuirea este posibilă doar în cazurile în care sunt invocate și sunt probate circumstanțe, fapte ori evenimente, prevăzute de lege ca temeiuri, care sunt esențiale pentru relațiile în litigiu și de natură să influențeze soluția adoptată.

Drept temeiuri pentru revizuirea unei hotărâri irevocabile, de către legislator sunt definite cele conținute în art. 449 CPC și ele sunt indicate exhaustiv.

Pornind de la aceste cerințe, Colegiul relevă că revizuirea unei hotărâri date de către instanță este posibilă doar în cazul în care solicitantul, după devenirea irevocabilă a hotărârii, intră în posesia unui temei din cele prevăzute de art. 449 CPC. În același timp, acest temei trebuie să vizeze situația de fapt, care a fost obiectul examinării în instanța de fond, dat fiind că instanța de recurs verifică corectitudinea aplicării și interpretării de către prima instanță a normelor de drept material și procesual, în limitele materialelor din dosar și în limitele recursului declarat. Or, nu poate fi revizuită o hotărâre care elucidează o anumită situație de fapt, asupra căreia s-a pronunțat instanța de fond, prin prisma unui temei care caracterizează o altă situație.

Din textul cererii de revizuire, înaintate la 16.01.2015, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit constată că revizuenta solicită revizuirea deciziei Curții Supreme de Justiție din 29 octombrie 2014, invocând ca temei lit. b) și h) a art. 449 CPC.

Astfel, potrivit art. 449 lit. b) CPC, revizuirea se declară în cazul în care au devenit cunoscute unele circumstanțe sau fapte esențiale ale pricinii care nu au fost și nu au putut fi cunoscute revizuientului, dacă acesta dovedește că a întreprins toate măsurile pentru a afla circumstanțele și faptele esențiale în timpul judecării anterioare a pricinii.

Colegiul reține că, pentru a redeschide procesul pe temeiul prevăzut de art. 449 lit. b) CPC, este important ca circumstanțele sau faptele date, existente obiectiv pînă la data pronunțării hotărârii, să fie confirmate în fața instanței prin prezentarea unor probe concludente.

Legea, art. 449 lit. b) CPC, vorbește despre circumstanțe (fapte) necunoscute anterior petiționarului, dar întrucît examinarea fondului cauzei prezumă că instanța a constatat și elucidat pe deplin toate circumstanțele care au importanță pentru soluționarea pricinii, este evident că o condiție esențială pentru admiterea revizuirii este că și instanței nu i-au fost și nu au putut fi cunoscute aceste

circumstanțe (fapte). Pentru acest motiv de revizuire esențial este ca revizuentul să probeze că nu a știut anterior pronunțării hotărârii a cărei revizuire se cere despre aceste circumstanțe sau fapte și că nu a avut posibilitatea de a le cunoaște, în caz contrar ele nu pot servi ca temei de revizuire. Mai mult, revizuentul trebuie să demonstreze că a întreprins toate măsurile pentru a afla circumstanțele și faptele esențiale în timpul judecării anterioare a pricinii.

Astfel, ca o condiție esențială de redeschidere a procesului pe acest temei este ca circumstanțele (faptele) să fi existat obiectiv pînă la data pronunțării hotărârii, ele urmînd a fi diferențiate de faptele noi apărute după pronunțarea hotărârii. Faptele noi apărute după darea hotărârii pot servi temei de adresare cu o nouă acțiune în judecată, dar nu ca temei de revizuire.

Circumstanțele sau faptele prezentate ca temei de revizuire trebuie să influențeze esențial soluția dată inițial de instanță, în sensul că nu orice circumstanțe sau fapte necunoscute anterior pot servi temei de revizuire, ci doar atunci cînd sînt determinante pentru judecarea justă a cauzei, or aceste noi circumstanțe conduc după sine la apariția, modificarea sau încetarea raporturilor juridice dintre părțile în litigiu și deci sunt determinante pentru judecarea justă a cauzei.

În același timp, revizuentul trebuie să probeze că a întreprins toate măsurile pentru a afla circumstanțele și faptele esențiale în timpul judecării anterioare a pricinii. Or, lipsa acestui suport probatoriu, ca element obligator al temeiului prevăzut la art. 449 lit. b) CPC, decade sau lipsește revizuentul de posibilitatea invocării unui atare temei.

La caz, Colegiul conchide că revizuenta nu a probat nici într-un fel prezența acestui temei de revizuire.

Or, afirmațiile cum că instanța de recurs nu s-a expus asupra încălcărilor procedurale ale instanțelor ierarhic inferioare, ceea ce se consideră încălcare a art. 6 paragraful 1 din Convenția Europeană, nu pot fi reținute ca temei prevăzut la art. 449 lit. b) CPC, deoarece nu pot fi caracterizate ca circumstanțe esențiale ale pricinii care nu au fost și nu au putut fi cunoscute revizuintei.

Astfel, Colegiul constată că revizuenta nu a prezentat alte înscrisuri care să corespundă caracteristicilor cerute de norma de drept indicată.

Referitor la temeiul invocat în baza art. 449 lit. h) CPC, potrivit căruia revizuirea se declară în cazul în care Curtea Europeană a Drepturilor Omului a constatat, printr-o hotărîre, fie Guvernul Republicii Moldova a recunoscut, printr-o declarație, o încălcare a drepturilor sau libertăților fundamentale care poate fi remediată, cel puțin parțial, prin anularea hotărârii pronunțate de o instanță de judecată națională, Colegiul reține următoarele.

Potrivit art. 447 lit. c) CPC, sînt în drept să depună cerere de revizuire Agentul guvernamental, în cazurile prevăzute la art.449 lit.g) și h).

Prin urmare, SRL „Partener Broker” nu este în drept să înainteze cerere de revizuire în temeiul prevăzut la lit. h) art. 449 CPC.

În consecință, sub aspectul analizat, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție conchide că circumstanțele invocate de revizuentă drept temei de revizuire, nu se încadrează în cele exhaustiv prevăzute la art. 449 CPC.

Prin cererea – obiectul prezentei ședințe, revizuentul nu a prezentat nici unul din temeiurile conținute în norma indicată.

Colegiul reiterează că, posibilitatea reinițierii procesului de judecată urmează să fie examinată în lumina Preambulului Convenției, care declară preeminența dreptului o parte a moștenirii comune a Statelor Contractante. Unul din aspectele fundamentale ale preeminenței dreptului este principiul securității raporturilor juridice, care cere, printre altele, ca atunci când instanțele judecătorești dau o apreciere finală unei chestiuni, constatarea lor să nu mai poată fi pusă în discuție (*Brumărescu v. Romania, Roșca v. Moldova*).

Securitatea raporturilor juridice presupune respectarea principiului *res judicata* (ibid., § 62), adică principiul caracterului irevocabil al hotărârilor judecătorești. Acest principiu cere ca nici o parte să nu aibă dreptul să solicite revizuirea unei hotărâri irevocabile și obligatorii, doar cu scopul de a obține o reexaminare și o nouă determinare a cauzei. Revizuirea nu trebuie considerată un apel camuflat, iar simpla existență a două opinii diferite cu privire la aceeași chestiune nu este un temei de reexaminare. O derogare de la acest principiu este justificată doar atunci când este necesară, datorită unor circumstanțe esențiale și convingătoare (*Roșca v. Moldova*, citată mai sus, § 25, *Popov nr. 2 vs. Moldova*). Din considerentele menționate Colegiu consideră că prezenta cerere de revizuire nu poate fi admisă.

Astfel, Colegiul conchide că cererea de revizuire urmează a fi respinsă ca inadmisibilă, or retractarea neîntemeiată a unei hotărâri judecătorești irevocabile produce efecte grave pentru părți, întrucât se încalcă principiul stabilității raporturilor juridice, fiindcă unul dintre elementele fundamentale ale preeminenței dreptului este principiul stabilității raporturilor juridice, care înseamnă, între altele, că soluția definitivă a oricărui litigiu nu trebuie rediscutată fără motive legale. De aceea, legea (art. 449 CPC) admite revizuirea numai în cazuri strict determinate.

În baza celor expuse și în conformitate cu art. 449, 451-453 din Codul de procedură civilă al RM, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție,

DISPUNE:

Se respinge ca fiind inadmisibilă cererea de revizuire declarată de SRL „Partener Broker” împotriva deciziei Curții Supreme de Justiție din 29 octombrie 2014, în cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată a SRL „Partener Broker” împotriva SA „Asito” privind nulitatea parțială a actului juridic.

Încheierea nu se supune nici unei căi de atac.

Președintele ședinței,
Judecătorul

Iulia Sîrcu

Judecătorii

Galina Stratulat

Ion Druță

Ion Corolevschi

Iuliana Oprea